

Тема. Правопис знака м'якшення в словах іншомовного походження

Мета навчальна: навчити правопису слів іншомовного походження; навчити знаходити в тексті слова з вивченими орфограмами; розвивальна: розвивати пам'ять, увагу, пошукові здібності; виховна: виховувати культуру усного і писемного мовлення.

ХІД УРОКУ

I. ОРГАНІЗАЦІЯ КЛАСУ

II. АКТУАЛІЗАЦІЯ ОПОРНИХ ЗНАНЬ, УМІНЬ І НАВИЧОК

Перевірка Д/З

III. ПОВІДОМЛЕННЯ ТЕМИ, МЕТИ Й ЗАВДАНЬ УРОКУ, МОТИВАЦІЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

§10 Написання м'якого знака у словах іншомовного походження

Через слово пізнаю світ

Мова — це дорожня карта культури народу. Вона розкаже, звідки цей народ прийшов і куди він прямує (Р.-М. Браун).

Слово дня: джерелó.

- ?** **76** Зверніть увагу на «слово дня». Що воно означає? Які інші значення цього слова вам відомі? Чи вживаєте ви це слово в мовленні? Якби ви були художниками / художницями, як би ви його намалювали? Який смак і аромат у цього слова?

Пригадуємо:

- 1** Навіщо в українській абетці м'який знак? Яка його роль?
- 2** Чим ці буква відрізняється від решти літер?
- 3** Які правила написання м'якого знака ви пам'ятаєте?
- 4** Які букви, крім ь, передають пом'якшення приголосних звуків в українській мові?

IV. ВИВЧЕННЯ НОВОГО МАТЕРІАЛУ

Шукаємо відповіді на запитання:

- 1 Коли пишемо **ь** у словах іншомовного походження?
- 2 Чи однакові правила написання **ь** в українських і запозичених словах?
- 3 Де ці знання вам знадобляться?

Відповідно до запитань сформулюйте особисті цілі.

- 77** Розгляньте таблицю. Скажіть, на які запитання вона дає відповідь.

У словах іншомовного походження м'який знак пишемо після **д, т, з, с, ц, л, н** перед **я, ю, є, йо**: *медьє, кондотьєр, Лавуазьє, конференсьє, більярд, віньєтка, Дьйор, ньйокі*.

В українських словах теж пишемо м'який знак після **д, т, з, с, ц, л, н**, але в українській мові немає слів, у яких **ь** пишемо перед **я, ю, є, ї, йо**.

Також м'який знак пишемо у словах іншомовного походження після **л** перед приголосним та в кінці деяких слів: *кальмар, кальцій, бульвар, кадрийль*.

Українській мові теж це правило властиве: *стільниковий, бильце, спільний, більше*.

Словник.

Медьє́ — адміністративно-територіальна одиниця в Угорщині; *кондотьєр* — керівник військового загону в Італії 14–15 ст.; *Лавуазьє́* — французький учений, один із засновників сучасної хімії; *ньйо́кі* — традиційна італійська страва; *Дьйор* — найважливіше місто північно-західної Угорщини.

V. ЗАКРІПЛЕННЯ ВИВЧЕНОГО МАТЕРІАЛУ

78 Розпізнайте слово за його лексичним значенням. Поясніть написання м'якого знака.

1. Салон індивідуального пошиття одягу. 2. Перший ярус лож над партером у театральній залі. 3. Обсаджена деревами широка алея посередині вулиці в місті. 4. Квітка або букетик квітів, який приколюють до вбрання або всилюють у петельку. 5. Обгороджений майданчик для утримання тварин і птахів на вільному повітрі. 6. Завіса з важкої, щільної тканини на дверях або на вікні. 7. Намисто з дорогоцінних каменів, перлів і т. ін.

34

Довідка: Бульвар, колье, вольтер, порт'єра, бельєтаж, бутон'єрка, ательє.

79 Прочитайте речення. Випишіть слова іншомовного походження з м'яким знаком. Вимовте їх правильно й поясніть написання.

1. Найбільшу за протяжністю гірську систему Землі утворюють Кордильєри, які простягнулися з півночі на південь більш ніж на 18 тисяч кілометрів. 2. Корінь женьшеню — цінний лікувальний засіб, що подовжує життя і зміцнює здоров'я. 3. Насамперед комільфо — це те, що відповідає правилам гарного тону. 4. Насправді кадрили — народний і бальний парний танець французького походження. 5. Американські бульдоги — кремезні, жорстокі на вигляд собаки, але в глибині душі це лагідна порода (З Інтернету).

Які головні результати моєї роботи? Що найбільше здивувало? Чим хотілося б поділитися з іншими? Чи справді ми через слово пізнаємо світ?

Релаксація

Скоромовки (спробуйте прочитати та швидко повторити)

Улас у нас, Панас у вас.

Був господар, був господар, Та й розгосподарився.

Пішов Прокіп, кипів окріп, прийшов Прокіп — кипить окріп.

Домашнє завдання

Вправа 79 (виписати слова іншомовного походження з м'яким знаком, вимовте їх правильно, поясніть написання)

М'який знак пишемо	
Після [д'], [т'], [з'], [с'], [ц'], [л'], [н'] перед <i>я, ю, є, ї</i> та <i>йо</i> (при роздільній м'якій вимові)	<i>ательє, порт'єри, бракон'єр, конференсьє, біль'ярд, медальйон, Н'ьютон, але: ма'дяр, резюме, нюанс, ілюзія, Нюриберг</i>
Відповідно до вимови після [л'] перед приголосним	<i>фільм, бальзам, асфальт, Нельсон, але: залп</i>
Відповідно до м'якої вимови наприкінці слів	<i>магістраль, ферзь, Рафаель, Булонь, але: меморіал, рулон, шпиріц, Суец</i>

Фото усієї виконаної роботи надсилай у Human на перевірку

Або на пошту cucerochka@bigmir.net

Бажаю успіхів!